

Sygn. akt III CSK 224/06

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 21 grudnia 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Antoni Górski

w sprawie z powództwa Fundacji "H."
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...]
przy uczestnictwie Nadzorca Sądowego
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 21 grudnia 2006 r.,
skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 2 czerwca 2005 r., sygn. akt [...],

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodowej Fundacji „H.” i zasądził na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Wojewody [...] koszty procesu przyjmując następujące ustalenia:

Na podstawie umowy z 27 grudnia 2001 r. Fundacja nabyła od Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej wierzytelności wobec Skarbu Państwa w wysokości 671 272,98 zł przysługujące z tytułu zapłaconych przez zbywcę należności pracowniczych oraz związanych z nimi zaliczek na podatek dochodowy i składek na rzecz ZUS za miesiąc grudzień 1998 r. W czynności tej Fundację reprezentował Prezes Zarządu W.B., a statut przewidywał reprezentację łączną dwóch członków zarządu.

Finansowanie działalności Zespołu Zakładów w 1998 r. regulowała umowa z 5 maja tegoż roku ,zawarta z Wojewodą w sprawie przekazania środków publicznych, w której zleceniobiorca Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Zespolony przyjął obowiązek udzielania bezpłatnie określonych świadczeń medycznych oraz udzielania takich świadczeń w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia, a Wojewoda zobowiązał się wypłacić za okres pozostały do końca roku 1998 r. kwotę 29 823 341 zł. W rzeczywistości Szpital otrzymał od Skarbu Państwa o 1 549 762 zł więcej.

Kwotę objętą umową przelewu wierzytelności SP ZZOZ wypłacił pracownikom w styczniu 1999 r. i nie zgłaszał w 2000 r. roszczeń „do weryfikacji”, mimo wezwania skierowanego ze strony Wojewody, wskazującego termin zgłaszania roszczeń.

Sąd zakwestionował pełnomocnictwo Fundacji udzielone W.B. z wpisaną datą 20 grudnia 2001 r. - złożone do akt sprawy w grudniu 2004 r., uznając że jest ono antydatowane, a niezależnie od tego Sąd Apelacyjny wyraził zapatrywanie, że W.B. nie mógł być skutecznie umocowany do reprezentowania Fundacji przez drugiego członka zarządu. Ponadto stwierdził, że Fundacja w toku procesu nie wykazała sposobu zagospodarowania otrzymanych środków, tj. rodzaju i charakteru wydatków, które usprawiedliwiałyby zarzut niedostatecznego

finansowania Zespołu Zakładów w okresie, w którym obowiązek ten spoczywał na Wojewodzie jako organie założycielskim.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła w całości powodowa Fundacja opierając skargę kasacyjną na obu podstawach (art. 398³ pkt 1 i 2 k.p.c.).

Przytaczając naruszone przepisy postępowania, skarżąca wymieniła art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c. zarzucając przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów w zakresie wiarygodności pełnomocnictwa z 27 grudnia 2001 r.

Wśród przepisów prawa materialnego, których naruszenie uzasadniać ma pierwsza podstawę skargi, skarżąca wymieniła :

a) art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. Nr 133, poz. 872 ze zm.) przez ich niezastosowanie, mimo że Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za zobowiązania samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej powstałe do dnia 31 grudnia 1998 r.,

b) art. 393 k.c., art. 454 § 1 k.c. oraz art. 355 k.c. przez ich nie zastosowanie.

Skarżąca domagała się uchylecia zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego i uwzględnienia powództwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przyjmując za podstawę ustalenie, iż statut Fundacji wymagał reprezentacji łącznej do czynności prawnych, a umowę przelewu wierzytelności w imieniu Fundacji zawierał tylko jeden członek jej zarządu, skutek nieważności wynikał z przepisów art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 38 k.c. W sprawie nie dokonano ustalenia, aby drugi członek zarządu złożył oświadczenie woli niezbędne do dokonania skutecznej czynności prawnej uzasadniającej legitymację czynną powódki.

O tym, czy umowa została zawarta przez organ fundacji, czy przez pełnomocnika rozstrzyga jej treść choć nie ma co do zasady przeszkód, aby oświadczenie woli składała osoba fizyczna pełniąca funkcję organu oraz będąca przedstawicielem (pełnomocnikiem). Jeżeli jednak Sąd meriti powołując się na brzmienie umowy, bez naruszenia reguł wykładni oświadczenia woli i treści umowy

(skarżąca nie zarzuca naruszenia art. 65 k.c.) wywiódł wnioski niekorzystne dla skarżącej, to ustalenie stanowiące ich treść nie może być kwestionowane w skardze kasacyjnej pod pozorem naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., ponieważ nie dopuszcza tego art. 398³ § 3 k.p.c. Z tych samych zasad niedopuszczalne jest podważanie ustalenia, że pełnomocnictwo zostało antydatowane.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podziela również ocenę prawną Sądu drugiej instancji odnośnie do niedopuszczalności wzajemnego udzielania sobie pełnomocnictw przez członków zarządu w sprawach wymagających łącznej reprezentacji, o ile nie przewiduje tego statut. Właściwością Fundacji jako osoby prawnej jest m. in. związanie nawet fundatora postanowieniami nadanego jej statutu (por. postanowienie SN I CKN 281/01, OSNC 2004/7-8/111, oraz uchwałę III CZP 42/00, OSNC 2001/5/67).

Zgodnie z regułą, że nikt nie może przenieść więcej praw niż sam posiada, istnienia roszczenia wymagało udowodnienia również w odniesieniu do zbywcy. Zarzucając w skardze kasacyjnej naruszenie - przez nie zastosowanie - przepisu art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające /.../ skarżąca winna wskazać elementy stanu faktycznego ustalonego lub przyjętego przez Sąd drugiej instancji, których podstawienie do hipotezy wskazanego przepisu prowadzi do wniosku o odpowiedzialności Skarbu Państwa – Wojewody.

Z brzmienia przepisu wynika tylko, że zobowiązania finansowe państwowych jednostek budżetowych i zakładów budżetowych, przejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego powstałe do dnia 31 grudnia 1998 r., są zobowiązaniami Skarbu Państwa.

Umową cesji wierzytelności w rozpoznawanej sprawie były należności pracownicze za dyżury lekarskie, należności i inne dodatki za miesiąc grudzień 1998 r., tj. za okres w którym cedent – Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej nie był państwową jednostką budżetową, ani zakładem budżetowym, w związku z czym jego stosunki prawne ze Skarbem Państwa - Wojewodą miały charakter umowny, do których należy stosować przepisy prawa cywilnego. Konstytucyjne zasady równości wobec prawa i poszanowania (ochrony) własności nie stanowiły samodzielnego źródła roszczenia S P Z.Z.O.Z. i nie

uzasadniały kwalifikowania go do jednostek, których zobowiązania przejmował Skarb Państwa na podstawie art. 80 ust. 1 ustawy – Przepisy wprowadzające /.../. Należy przy tym podkreślić, że nie chodziło o należności byłego Zespołu Zakładów będącego jednostką budżetową, za które Samodzielny Zakład odpowiadałby na podstawie art. 23¹ kodeksu pracy.

Przepis art. 80 ust. 1 nie może być zatem właściwą podstawą roszczenia dochodzonego w pozwie.

Złożoność stosunku prawnego łączącego Skarb Państwa i Zespół Zakładów potwierdza zróżnicowane uzasadnienie (w sferze faktycznej i prawnej) żądań pozwu, znajdujące odbicie w przytaczaniu podstaw skargi kasacyjnej. Skarżąca upatruje źródło roszczenia w umowie, zastrzegając jednak, że nie chodzi o dosłowne jej brzmienie ale i skutki wynikające z prawa pacjentów do opieki zdrowotnej. Można – bez zniekształcenia przytoczonej argumentacji - przyjąć, że chodzi o wynikające z czynności prawnej skutki nie tylko w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów (art. 56 k.c.). Można by w tej argumentacji dostrzec poglądy stanowiące w późniejszym okresie główny nurt uchwały składu siedmiu sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 30 marca 2006 r. sygn. III CZP 130/05. Fundacja zgłaszała również twierdzenia, iż roszczenia cedenta wynikały z dokonywania świadczeń w warunkach określonych przez art. 7 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (tzw. świadczenia ponadlimitowe) ze względu na obowiązek publicznych zakładów opieki zdrowotnej udzielania ich pacjentom w przypadkach nagłych (por. w tym zakresie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2000 r., III CK 365/03 nie publ. oraz wyrok z 3 listopada 2004 r. III CK 546/03 nie publ.).

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną podziela zapatrywanie, że umowa między Zespołem Zakładów Opieki Zdrowotnej a Skarbem Państwa – Wojewodą z 5 maja 1998 r. mogła wywierać skutki wykraczające poza jej brzmienie, jednakże uzasadnienie zaskarżonego wyroku wskazuje, że strona powodowa nie sprostowała ciężarowi dowodu, który spoczywał na niej w zakresie wykazania, że prawidłowo gospodarzyła uzyskanymi środkami i wydawała je oszczędnie, lecz z przyczyn zależnych od okoliczności zewnętrznych

(niedoszacowanie obiektywnych kosztów świadczeń) lub wymagań prawa (art. 7 ustawy o zakładach opieki zdrowotnej) nie była w stanie pokryć koniecznych wydatków z uzyskanych środków. Obowiązek wykazania przesłanek roszczenia o dodatkowe środki ustalane ex post, stwierdzono w uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów III CZP 130/05.

Ogólne sformułowania dotyczące obowiązków strony pozwanej dotyczące współdziałania przy wykonywaniu zobowiązania (art. 354 § 1 k.c.), charakter umowy jako zawartej na rzecz osoby trzeciej, a nawet zarzuty dotyczące braku należytej staranności Skarbu Państwa – Wojewody (art. 355 k.c.) nie mogą odnieść skutku w świetle stwierdzeń Sądu drugiej instancji, iż SP ZZOZ nie reagował na wezwania Wojewody o zgłaszanie zastrzeżeń co do rozliczeń za 1998 r., a przecież ta placówka dysponowała danymi i dokumentacją obrazującą jej działalność w okresie od 5 maja do 31 grudnia 1998 r.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.